

На данашњи дан 1945. године развијен је први документарни филм снимљен у Југославији после Другог светског рата - "Јасеновац". Сведочанство о злочинима хрватских усташа у највећем концентрационом логору на Југоистоку Европе режирали су Густав Гаврин и Коста Хлавати, који су написали и сценарио. Страхоте којима су били изложени заточеници, огромном већином Срби и Јевреји, реконструисане су помоћу снимака пронађених у заплењеним немачким и хрватским архивима као и код појединаца.

117 - Умро је римски цар Марко Улпије Трајан. У периоду његове владавине (98-117) римска империја је достигла највећи територијални обим и, према процени, имала је око

70 милиона становника. Трајан је последњи римски владар који битно проширио римску државу, освојивши Дакију, набатејску државу, Јерменију, Месопотамију. Између Рајне и Дунава подигао је "Велики зид". По пројекту Аполодора из Дамаска саградио је камени мост преко Дунава код Кладова који је везивао Горњу Мезију с Дакијом, пут десном обалом Дунава од Сингидунума (Београд) до моста, као и низ утврђења у Тракији. У Италији је, између осталог, подигао Трајанов форум на којем се налази стуб с барелефима којима су приказане Трајанове победе.

1655 - У настојању да скрши ројалистичке тежње, пошто је почетком године распустио парламент, Оливер Кромвел је поделио Енглеску на 11 округа с генерал-мајорима као гувернерима, чиме је отпочела његова диктаторска владавина.

1792 - У Паризу су вође јакобинаца створиле устаничку комуно која је сутрадан организовала марш на краљевску палату у Тиљерију. Руља је масакрирала Швајцарску гарду која је до последњег човека остала верна краљу, опљачкала и разорила двор и свргла краља Луја XVI, чиме Француска постаје република.

1830 - Луј Филип је формално прихватио круну француског краља, два дана пошто га је Национална скупштина изабрала уместо збаченог Шарла X Бурбонског, збаченог у Јулској револуцији.

1842 - САД и Велика Британија потписале су споразум којим је одређена граница између САД и Канаде од Мејна до Великих језера.

1858 - У Посавини је избила буна српских сељака против турске власти у Босни због покушаја насилног убирања трећине њихове летине. Устанак под вођством свештеника Стевана Аврамовића и Петка Јаговића захватио је села између Брчког, Градачца и Модриче. Главни напад турске војске крајем септембра 1858. устаници су одбијали два дана, а потом је отпор угушен. Слом буне праћен је покољем, па се народ масовно разбежао између осталог и преко Саве у Аустрију.

1896 - Рођен је швајцарски психолог Жан Пијаже, први председник Швајцарског психолошког друштва, оснивач Међународног центра за генетичку епистемологију, један од најутицајнијих психолога 20. века. Засновао је когнитивно-развојну (или генетичко-структуралистичку) школу, чији уплив се може мерити с некадашњим утицајем психоанализе. Највише је истраживао развој језика, мишљења и просуђивања код деце,

сматрајући да тај развој није сталан, већ да га карактеришу различите фазе, генетски програмиране на различитим узрастима. Дела: "Језик и мишљење детета", "Морално суђење код деце", "Порекло интелигенције".

1896 - Погинуо је немачки инжењер и проналазач Ото Лилијентал, један од пионира авијације, испробавајући двокрилац који је раније исте године конструисао. Лилијентал је осматрајући лет птица усавршио једрилицу и доказао супериорност закривљених над равним крилима.

1918 - Рођен је амерички филмски режисер Роберт Олдрич, који је снимао трилере, вестерне, филмове страве, психолошке драме и комедије. Филмови: "Шта се догодило с Беби Џејн?", "Вера Круз", "Апач", "Дванаест жигосаних", "Пољубац смрти", "Тихо, тихо Шарлота", "Затворски круг", "Велики нож", "Последњи сумрак", "По закону и пендреку", "Легенда о Лајли Клер", "Грисомова банда", "Убиство сестре Џорџ", "Затворско двориште".

1919 - Рођен је италијански композитор Руђеро Леонкавало. Написао је велики број опера, али успех његовог комада "Пајаци" није успео да понови.

1945 - На трећем заседању, које је одржано у Београду, АВНОЈ се прогласио привременом Народном скупштином Демократске Федеративне Југославије. Истог дана усвојен је и закон о бирачким списковима и донесена одредба о праву гласа жена и омладине изнад 18 година.

1945 - Ваздухопловство САД је у Другом светском рату бацило атомску бомбу на јапански град Нагасаки, три дана после прве бомбе бачене на Хирошиму. Иако је Јапан још пре напада на Хирошиму нудио капитулацију. У Нагасакију, граду са 260.000 становника, усмрћено је најмање 74.000 људи.

1962 - Умро је немачки писац Херман Хесе, добитник Нобелове награде за књижевност 1946, један од најзначајнијих књижевника 20. века. Специфична неприлагођеност нормама савременог грађанског поретка учинила га је шездесетих година 20. века идолом омладине на Западу. Дела: романи "Петер Каменцинд", "Под точком", "Гертруда", "Росхалда", "Демијан", "Сидарта", "Степски вук", "Игра стаклених перли",

"Нарцис", "Златоусти".

1965 - Сингапур, раније британска колонија постао је независна држава после отцепљења од Малезије, чија је федерална јединица постао после стицања независности од Британије.

1974 - Због умешаности у аферу "Вотергејт" председник САД Ричард Никсон поднео је оставку, а заклетву као нови шеф државе положио је дотадашњи потпредседник Џералд Форд.

1975 - Умро је руски композитор Дмитриј Дмитријевич Шостакович, члан Српске академије наука и уметности, чије композиције су чврсто повезане са руском музичком традицијом. Написао је монументалну "Пету симфонију", а у најтежим данима немачке блокаде Лењинграда (данас Санкт Петербург) у Другом светском рату "Седму (Лењинградску) симфонију". Остала дела: опере "Нос", "Леди Макбет Мсценског округа (Катарина Измајловна)", ораторијум "Шуме певају", симфоније, концерти, камерна музика.

1992 - У Барселони су завршене 25. Олимпијске игре на којима је учествовало 15.000 спортиста из 172 земље. Због санкција УН, Србија (СРЈ) није учествовала у екипним спортовима, али су медаље изборили наши стрелци - Јасна Шекарић сребрну, а Аранка Биндер и Стеван Плетикосић бронзану.

1995 - Гватемалски путнички авион упао је у невреме на лету од Мајамија и срушио се у један вулкан, што није преживео нико од 65 људи у летици.

1998 - У сукобу с полицијом у северној индијској држави Кашмир погинуо је Али Мухамед Дар, самопрокламовани "заменик врховног команданта" забрањене сепаратистичке исламске терористичке групе Хизб-ул-Муџахедин, организације која настоји да Кашмир насилно припоји Пакистану.

1999 - Председник Русије Борис Јељцин указом је сменио председника владе Сергеја

Степашина, којег је непуна три месеца раније поставио на то место, и за новог шефа руске владе именовано је Владимира Путина.

2000 - Председник Венецуеле Уго Чавес допутовао је у Багдад као први изабрани шеф државе који је посетио Ирак после инвазије армије те земље на Кувајт 1990.

2001 - У нападу палестинског терористе самоубице у Јерусалиму погинуло је 15 људи.

2007 - Филипинске трупе су у интензивним борбама против исламских екстремиста на јужном острву Јоло убиле најмање 54 особе. Исламски екстремисти су припадници групе Абу Сајаф, која је повезана с Ал-Каидом и налази се на америчкој листи терористичких организација.

2008 - Умро је палестински песник Махмуд Дарвиш, најпризнатији палестински песник, чија је поезија превођена на више од 20 језика. Описивао је борбу свог народа, критикујући притом, и Израел и палестинско руководство као и неслогу Палестинаца. Студирао је у Совјетском Савезу. Његов Манифест, написан 1988. послужио је као декларација независности Палестине, а ПЛО је напустио 1993. после потписивања привременог мировног споразума. 2013 - Палата Србија, некада зграда СИВ-а, односно формално Палата Федерације, у Новом Београду, одлуком Владе Србије добила је статус споменика културе. Монументално здање пројектовано у облику слова Х, површине 5.500 квадрата са 744 просторије, има посебно вредан ентеријер у чијем су

настанку, односно декорисању, учествовали бројни знаменити уметници негдашње Југославије, попут Петра Лубарде, Младена Србиновића, Мила Милуновића, Ђорђа Андрејевића Куна, Марија Прегеља, Саве Сандића, Ратомира Глигоријевића.

(Танјуг)